

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

**Мария Габриел – заместник министър-председател и министър на
външните работи**

Относно: проект на Постановление на Министерски съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, приета с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2008 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане в Министерския съвет проект на Постановление на Министерски съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, приета с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2008 г.

Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат (НКСЗМ, наредбата) урежда размера и начина на определяне на командировъчните средства за времето на задграничния мандат на служителите в задграничните представителства на Република България, дългосрочно командировани при условията и по реда, определени със Закона за дипломатическата служба. Предлаганите изменения са свързани с определянето на нови, по-високи базисни размери на дневните командировъчни пари във валута, които служителите получават при дългосрочно командироване в чужбина, съгласно приложение №1 от наредбата, които имат отношение и към средствата за покриване на учебните такси, наеми на жилища, медицинско обслужване и здравно осигуряване и допълнителните командировъчни средства за възникнала заплахата за живота и сигурността на дългосрочно командированите служители.

Понастоящем за първи път от приемането на Наредбата през 2008 г. се предлага цялостно актуализиране на базисните размери на командировъчните средства. През 2017 г. с изменение на Наредбата е прието ново Приложение № 1 към Наредбата, с което са приети нови базисни размери на дневните командировъчни пари, които, обаче, за по-голямата част от държавите не са довели на практика до увеличаване на базисния размер на командировъчните средства, а единствено до изплащане на 100% от първоначално предвидения им размер през 2008 г. След 1 юли 2017 г. е актуализиран базисният размер на командировъчните средства само за Аржентина (обн., ДВ, бр. 107 от 2018 г., в сила

от 28.12.2018 г.) и е приета за пръв път стойност за базовите дневни пари за Саудитска Арабия, във връзка с откриване на посолство на Република България в Рияд (обн., ДВ, бр. 75 от 2018 г., в сила от 11.09.2018 г.). Същевременно, в чл. 6, ал. 4 от НКЗСМ се предвижда актуализация на размера на командировъчните средства от Министерския съвет, на всеки две години на база индекса на ООН за цените на дребно (RPI). В изпълнение на тази разпоредба, министърът на външните работи инициира изменение на наредбата през 2022 г., което не беше подкрепено, поради ограничените бюджетни възможности на национално ниво.

За периода 2017-2022 г., съгласно данни на Световната банка, е отчетена кумулирана инфлация на годишна база в размер на 20,5%, отразяваща радикалните промени в световната икономика, вследствие на пандемията от Covid-19 и военния конфликт в Украйна. Растящата инфлация доведе до значително понижаване на относителната стойност на командировъчните средства, получавани по НКЗСМ, заедно с осезаемо намаляване на покупателната способност на дългосрочно командированите служители. В резултат са налице многократни тревожни сигнали от задграничните представителства, че средствата за издръжка на българските служители зад граница не отговарят на ръста на потребителските цени в приемащите държави.

За последните шест години може да се констатира сериозно несъответствие между действащите нормативи и необходимите средства за издръжка на живота и покриване на разходите, в т.ч. и за медицински нужди на служителите, командировани дългосрочно в чужбина. Конкретен пример в това отношение е фактът, че реалният размер на командировъчните средства на служителите, дългосрочно командировани в САЩ, в момента поставя българските дипломатически служители в категорията на лица с право на социални помощи.

Като следствие от влошените финансови условия за работа зад граница, МВнР изпитва все по-осезаем недостиг на кадри и отлив на желаещи да заемат длъжности в задграничните представителства, с което се нарушава нормалният цикъл на ежегодна ротация. През настоящата година например, бе необходимо неколккратно обявяване на две вакантни позиции в Постоянното представителство на Република България към ООН в Ню Йорк, поради липсата на кандидати. Наблюдава се тенденция и за увеличаване на отказите от дългосрочно командироване, като за последните две години са отчетени 22 броя оттеглени заявления. Зачестяват и случаите на предсрочно прекратяване на задгранични мандати по желание на командированите лица. Основните причини са неадекватно ниските нива на възнаграждение на фона на жизнения стандарт в приемащата държава, както и фактът, че размерът на командировъчните средства не е достатъчна компенсация за големия стрес и натовареност на служителите и техните семейства при работа зад граница.

За съжаление, трайната тенденция през последните години за недофинансиране на дипломатическата служба и недостигът на квалифицирани служители в МВнР и зад граница се отразява негативно върху отстояването на българските интереси в чужбина и върху цялостното присъствие на страната ни на международната сцена. Недостатъчното финансово възнаграждение освен всичко друго, поражда рискове от компрометиране на лоялността към службата и/или държавата.

Същевременно, в общоевропейски и световен мащаб е налице тенденция за нарастване на бюджетните средства, отделяни за външна политика и дипломатия (напр. държави като Германия, Испания, Финландия, САЩ и др.), в т.ч. за повишаване на разходите за издръжка на персонала в задграничните представителства. Държавите от ЕС и НАТО отдават все по-голямо значение на човешкия капитал и ролята му за постигане на целите на външната политика,

като полагат фокусирани усилия за повишаване на финансовото благосъстояние на своите служители, така че те да са конкурентни на тези в други области.

В това отношение българската дипломатическа служба изостава, включително поради невъзможността да осигури адекватни финансови условия при дългосрочна задгранична работа, което мотивира необходимостта от актуализиране на НКСЗМ. Според данни, получавани от нашите задгранични представителства, размерът на командировъчните средства на служители на други дипломатически представителства към съответните страни на акредитация, в т.ч. на посолства на развиващи се държави от Латинска Америка, Азия и Африка, надхвърля значително размера на средствата, получавани от българските дипломатически служители на дневна база. Това създава риск от репутационни щети за България и за нейния международен авторитет.

Не на последно място следва да се посочи, че факторите, наложили увеличението през месец март 2023 г. на ставките за дневни пари по Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина /НСКСЧ/, приета с ПМС №115 от 2004 г. са в сила и спрямо разходите за дългосрочно командироване. Поради това е наложително адекватно актуализиране на базисните размери на дневните командировъчни пари по НКСЗМ, в контекста на извършената вече актуализация в НСКСЧ.

Във връзка с гореизложеното, предлаганите изменения целят преодоляване на допуснатото изоставане в издръжката на дългосрочно командированите служители по време на техния задграничен мандат.

В съответствие с новите предложени базисни размери за дневни командировъчни пари, съгласно приложение №1 са извършени и допълнителни изчисления за финансовия ефект от промяната върху бюджета на МВнР и всички заинтересовани ведомства, които се явяват изпращаща администрация на служителите, съгласно НКСЗМ на годишна база, респективно необходимия допълнителен финансов ресурс, обусловен от промяната.

При изчисляване на базисния размер на дневните командировъчни пари във валута по държави се прилага утвърден в практиката метод с отчитане на RPI - индекс на ООН за цените на дребно, при които е отстранено влиянието на цените на недвижимите имоти и нивата на наемите, тъй като средства за наем на дългосрочно командированите служители се поемат от изпращащата администрация съгласно разпоредбите на чл. 13 от НКСЗМ и приложение № 6 към чл. 13, ал. 1 и 2 от наредбата. Прилаганите стойности на RPI са за натрупаната средноаритметична инфлация на разходите по издръжка на живота във всяка отделна страна за периода от август 2017 г. до декември 2022 г. с източник ООН. Тъй като липсват данни за RPI на Република Косово са приложени публикуваните стойности в последния актуален доклад от февруари 2023 г. на Статистическата агенция на Република Косово (KAS). Той включва HICP индекс към месец януари 2023г. и е базиран на препоръките на Евростат за измерител, подходящ за проследяване на начина, по който се променят цените в икономиката. Според прилаганата методология настоящия базисен размер на дневните командировъчни пари е умножен по коефициент, отчитащ изменението на покупателната способност за периода 2017 – 2023 г. на нетното възнаграждение на несемеен служител в щатски долари, заемащ длъжност от ниво P-2, степен I по таблицата на ООН за професионални и по-високи категории, съгласно бюлетина за възнагражденията на Комисията на ООН за международната гражданска служба. Коефициентът отразява и обменния курс долар/евро на Европейската централна банка за базовия период-2017 г. и 2022 г. Отчетен е фактът, че през 2022 г. валутните курсове са изключително волатилни, тъй като отразяват политическите и икономически условия и очаквания в периода на възстановяване от COVID – кризата, започналия конфликт в Украйна и последвалите интензивни инфлационни развития. През изследвания период

валутният курс долар/евро се променя в широки граници от 16,28% между минималната и максималната си стойност. С оглед избягване използването на индекс, формиран при твърде специфични икономически условия, както и негови екстремни стойности за целите на актуализирането е приложен усреднения обменен курс за 2022г.

Въз основа на гореизложеното с проекта на постановление се предлага актуализиране на действащите базисни размери на командировъчни пари по държави, определени в приложение №1 от наредбата.

С предложеното изменение се очаква да се отговори на нуждите за покриване реалната издръжка на служителите за времето на задграничния мандат, като се осъвременят базите в съответствие с поскъпването на живота в т.ч. за наеми, учебни такси, медицинско и здравно осигуряване, военен риск.

Предложеният проект на постановление ще окаже въздействие върху бюджетите на всички изпращащи администрации, които командирова дългосрочно свои служители по реда на Закона за дипломатическата служба и ще окаже въздействие върху държавния бюджет, по смисъла на §1 от допълнителната разпоредба на Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, с оглед на което в съответствие с чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е изготвена приложената финансова обосновка съгласно приложение № 2.1 от правилника.

Необходимия допълнителен финансов ресурс за изпращащите администрации на годишна база е както следва:

Бюджетна организация		Необходим допълнителен финансов ресурс на годишна база (лева)
1	Министерство на външните работи	9 728 980
2	Министерство на отбраната	1 916 713
3	Министерство на икономиката и индустрията	1 900 000
4	Министерство на здравеопазването	330 535
5	Министерство на вътрешните работи	295 600
6	Министерство на земеделието и храните	173 873
7	Министерство на транспорта и съобщенията	152 000
8	Министерство на финансите	136 300
9	Министерство на труда и социалната политика	103 800
10	Министерство на правосъдието	100 000
11	Министерство на културата	78 233
12	Министерство на енергетиката	62 100
13	Министерство на околната среда и водите	50 073
14	Министерство на електронното управление	44 075
15	ДКСИ	35 000
16	ДАНС	30 000
17	Министерство на туризма	28 693
18	Министерство на образованието и науката	27 955
19	Министерство на младежта и спорта	12 655
20	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	11 000
ВСИЧКО:		15 217 585

Предлага се измененията в базисните размери да се прилагат считано от 01.10.2023 г. като финансовите средства за МВНР в размер на 2,4 млн. лв. ще бъдат осигурени от чл. 1, ал. 5, т. 7.3. от Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

Изпълнението на проекта на акт не води до изменение в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори.

Проектът не е свързан с изпълнение на актове на Европейския съюз, поради което не се прилага справка за съответствие с европейското право.

В съответствие с чл. 26, ал. 2, 3 и 4 от Закона за нормативните актове и чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, докладът към него и частичната предварителна оценка на въздействието, както и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет по предварителната оценка на въздействието, са публикувани за обществени консултации на интернет страницата на Министерството на външните работи и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.

Проектът на постановление е съгласуван по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, като направените бележки и предложения са отразени.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме предложения проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, приета с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2008 г.

Приложения:

1. Проект на Постановление на Министерски съвет за изменение на Наредбата за командировъчните средства при задграничен мандат, приета с Постановление № 188 на Министерския съвет от 2008 г.;
2. Частична предварителна оценка на въздействието;
3. Становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ по частичната предварителна оценка на въздействието;
4. Финансова обосновка;
5. Справка за отразяване на становищата по чл. 32 от УПМСНА;
6. Справка за отразяване на предложенията, получени при обществените консултации;
7. Съобщение за средствата за масово осведомяване.

/п/
МАРИЯ ГАБРИЕЛ

**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ**